

## POSTANOWIENIE

Dnia 5 marca 2020 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Romualda Spyt

w sprawie z odwołania M.K.

od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddziału w O.

o prawo do renty rodzinnej,

na posiedzeniu niejawnym w Izbie Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w dniu 5 marca 2020 r.,

na skutek skargi kasacyjnej odwołującego się od wyroku Sądu Apelacyjnego w (...) z dnia 4 października 2018 r., sygn. akt III AUa (...),

**odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania.**

### UZASADNIENIE

Sąd Apelacyjny w (...) wyrokiem z dnia 4 października 2018 r., sygn. akt III AUa (...), oddalił apelację wnioskodawcy od wyroku Sądu Okręgowego w O. z dnia 21 marca 2018 r., sygn. akt V U (...), oddalającego żądanie wnioskodawcy o przyznanie renty rodzinnej.

Wyrok Sądu Apelacyjnego wnioskodawca zaskarżył w całości. Zarzucono naruszenie: (-) art. 378 § 1 k.p.c. w związku z art. 7 Konstytucji RP, przez zastosowanie przez Sąd wykładni niezgodnej z literalnym brzmieniem art. 378 § 1 k.p.c. Skarżący zarzucił, że Sąd Apelacyjny nie rozpoznał sprawy w granicach apelacji, pomijając wyartykułowany w pkt. IV *petitum* apelacji zarzut naruszenia art. 233 § 1 k.p.c. - przez dowolną, a nie swobodną ocenę dowodów ze świadectw szkoły specjalnej wystawionych na rzecz wnioskodawcy, w szczególności świadectwa, na podstawie którego wnioskodawca nie uzyskał promocji do

następnej klasy, polegającą na pominięciu faktów wynikających z tych dowodów, tj. zaburzeń psychicznych i upośledzenia umysłowego wnioskodawcy w okresie dzieciństwa; (-) art. 278 § 1 k.p.c. w związku z art. 285 § 1 k.p.c., przez przyjęcie wykładni, zgodnie z którą opinia biegłego ma na celu ocenę stanu zdrowia wnioskodawcy w oparciu o istniejącą dokumentację, a nie na podstawie wiadomości specjalnych z zakresu medycyny, które to wiadomości powinny wynikać z badań wnioskodawcy przeprowadzonych na potrzeby wydania opinii, a następnie szczegółowo opisanych w uzasadnieniu opinii według wytycznych wynikających z art. 285 § 1 k.p.c., a zatem stosując prawidłową wykładnię, ocena stanu zdrowia powinna nastąpić „na podstawie wiadomości specjalnych ustalanych przez biegłych na podstawie badań wnioskodawcy”, a nie na podstawie istnienia bądź nie dokumentacji medycznej z okresu przed 9 maja 1984 r.; (-) art. 285 § 1 k.p.c., przez błędną wykładnię i niewłaściwe zastosowanie, to jest oparcie rozstrzygnięcia na podstawie opinii niezawierających uzasadnień sporządzonych według wytycznych z art. 285 § 1 k.p.c.; (-) art. 65 ust. 1 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (jednolity tekst: Dz.U. z 2018 r., poz. 1270 ze zm.) w związku z art. 68 ust. 1 tej ustawy w związku z „art. 13 § 4 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych”, przez przyjęcie wykładni, że podjęcie pracy zawodowej w warunkach chronionych i pod nadzorem wyklucza przyjęcie całkowitej niezdolności do pracy wnioskodawcy w sytuacji, gdy z literalnego brzmienia „art. 13 § 4 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych” wynika wniosek przeciwny.

Skarżący wniósł o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania, wskazując, że jest ona oczywiście uzasadniona ze względu na rażące naruszenie art. 278 § 1 k.p.c., art. 285 § 1 k.p.c., art. 378 k.p.c., jak też art. 65 ust. 1 w związku z art. 68 ust. 1 tej ustawy z w związku z art. 13 ust. 4 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych, przez ich błędną wykładnię i niewłaściwe zastosowanie. Zdaniem skarżącego, Sąd naruszył art. 7 Konstytucji RP, art. 378 § 1 k.p.c. art. 278 § 1 k.p.c. w związku z art. 285 § 1 k.p.c., jak też art. 65 ust. 1 w związku z art. 68 ust. 1 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych w związku z „art. 13

§ 4 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych”, przez błędną wykładnię i niewłaściwe zastosowanie, w konsekwencji nierozpoznanie wszystkich zarzutów podniesionych w apelacji. W ocenie skarżącego, Sąd wadliwie interpretuje art. 278 § 1 k.p.c. w związku z art. 285 § 1 k.p.c., przyjmując wykładnię, zgodnie z którą opinia biegłego ma na celu ocenę stanu zdrowia wnioskodawcy w oparciu o istniejącą dokumentację, a nie na podstawie wiadomości specjalnych z zakresu medycyny, „które to wiadomości winny wynikać z badań wnioskodawcy przeprowadzonych na potrzeby wydania opinii, a następnie szczegółowo opisanych w uzasadnieniu opinii według wytycznych wynikających z art. 285 § 1 k.p.c.”, a zatem stosując prawidłową wykładnię, ocena stanu zdrowia powinna nastąpić „na podstawie wiadomości specjalnych ustalanych przez biegłych na podstawie badań wnioskodawcy”, a nie na podstawie istnienia bądź nie dokumentacji medycznej z okresu przed 9 maja 1984 r. Sąd Apelacyjny naruszył w stopniu istotnym prawo materialne, to jest art. 65 ust. 1 w związku z art. 68 ust. 1 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych w związku z „art. 13 § 4 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych”, przez przyjęcie wykładni, że podjęcie pracy zawodowej w warunkach chronionych i pod nadzorem wyklucza przyjęcie całkowitej niezdolności do pracy wnioskodawcy w sytuacji, gdy z literalnego brzmienia „art. 13 § 4 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych” wynika wniosek przeciwny. Przepis ten stanowi, iż zachowanie zdolności do pracy w warunkach określonych w przepisach o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych nie stanowi przeszkody do orzeczenia całkowitej niezdolności do pracy.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Zgodnie z art. 398<sup>9</sup> § 1 k.p.c. Sąd Najwyższy przyjmuje skargę kasacyjną do rozpoznania, jeżeli: (1) w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne, (2) istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów, (3) zachodzi nieważność

postępowania lub (4) skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona. Należy podkreślić, że na etapie przedsądu ocenie Sądu Najwyższego podlegają tylko podstawy wskazywane w art. 398<sup>9</sup> § 1 k.p.c., a nie podstawy skargi z art. 398<sup>3</sup> § 1 pkt 1 i 2 k.p.c. (por. postanowienie Sądu Najwyższego z 9 maja 2008 r., II PK 11/08, LEX nr 490364).

Skarżący wniosek o przyjęcie skargi kasacyjnej uzasadnił jej oczywistą zasadnością.

W świetle utrwalonego orzecznictwa Sądu Najwyższego oczywista zasadność skargi kasacyjnej (art. 398<sup>9</sup> § 1 pkt 4 k.p.c.) wynika z oczywistego, widocznego *prima facie* naruszenia przepisów prawa polegającego na sprzeczności wykładni lub stosowania prawa z jego brzmieniem lub powszechnie przyjętymi regułami interpretacji. Nie chodzi zatem o takie naruszenie prawa, które może stanowić podstawę skargi w rozumieniu art. 398<sup>4</sup> k.p.c., lecz o naruszenie kwalifikowane (por. postanowienia Sądu Najwyższego: z dnia 26 lutego 2008 r., II UK 317/07, LEX nr 453107; z dnia 25 lutego 2008 r., I UK 339/07, LEX nr 453109; z dnia 26 lutego 2001 r., I PKN 15/01, OSNAPiUS 2002 nr 20 poz. 494; z dnia 17 października 2001 r., I PKN 157/01, OSNP 2003 nr 18, poz. 437; z dnia 8 marca 2002 r., I PKN 341/01, OSNP 2004 nr 6, poz. 100; wyrok Sądu Najwyższego z dnia 22 stycznia 2008 r., I UK 218/07, LEX nr 375616). Wobec tego, w sytuacji gdy przesłanką wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania miałyby być okoliczność, że skarga jest oczywiście uzasadniona (art. 398<sup>4</sup> § 1 w związku z art. 398<sup>9</sup> § 1 pkt 4 k.p.c.), skarżący powinien w uzasadnieniu wniosku zawrzeć wywód prawny wskazujący, w czym wyraża się ta „oczywistość” i przedstawić argumenty na poparcie tego twierdzenia, koncentrując się na wykazaniu kwalifikowanej postaci naruszenia przepisów prawa materialnego lub procesowego polegającej na jego oczywistości, widocznej *prima facie*, przy wykorzystaniu podstawowej wiedzy prawniczej (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 16 września 2003 r., IV CZ 100/03, LEX nr 82274). Należy też podkreślić, że przesłanką przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania nie jest oczywiste naruszenie konkretnego przepisu prawa materialnego lub procesowego, lecz sytuacja, w której naruszenie to spowodowało wydanie oczywiście nieprawidłowego orzeczenia. Tym samym sam zarzut naruszenia (nawet oczywistego) określonego

przepisu (przepisów) nie prowadzi wprost do oceny, że skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona (por. postanowienia Sądu Najwyższego: z dnia 7 stycznia 2003 r., I PK 227/02, OSNP 2004 r. nr 13, poz. 230; z dnia 11 stycznia 2008 r., I UK 285/07, LEX nr 442743; z dnia 11 kwietnia 2008 r., I UK 46/08, LEX nr 469185 i z dnia 9 czerwca 2008 r., II UK 37/08, LEX nr 494133). Ma to szczególne znaczenie w sytuacji, w której oczywista zasadność skargi kasacyjnej miałaby polegać na oczywistym naruszeniu przepisów procesowych, gdyż, stosownie do art. 398<sup>3</sup> § 1 pkt 2 k.p.c., skargę można oprzeć na naruszeniu przepisów postępowania, jeżeli uchybienie to mogło mieć istotny wpływ na wynik sprawy. Skarżący musi zatem wykazać, że następstwa wytkniętej w skardze wadliwości postępowania i orzekania były tego rodzaju (bądź skali), iż kształtowały one lub współkształtowały treść kwestionowanego w sprawie orzeczenia (por. postanowienia Sądu Najwyższego: z dnia 10 lutego 1997 r., I CKN 57/96, OSNC 1997 nr 6-7, poz. 82; z dnia 24 października 2006 r., II PK 38/06, LEX nr 950620; oraz wyroki Sądu Najwyższego: z dnia 17 marca 2006 r., I CSK 63/05, LEX nr 179971; z dnia 5 grudnia 2007 r., II PK 103/07, LEX nr 863973; z dnia 16 czerwca 2011 r., III UK 213/10, LEX nr 950436). ). Innymi słowy, oczywista zasadność skargi zachodzi wtedy, gdy obraza przepisów postępowania mogła doprowadzić do nieprawidłowej rekonstrukcji faktów mających – w świetle przepisów prawa materialnego - istotne znaczenie dla rozstrzygnięcia sprawy.

Odnosząc się do wskazanych przez skarżącego w uzasadnieniu wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej naruszeń prawa procesowego, skarżący nie wykazał wpływu rzekomych naruszeń przepisów prawa procesowego na rozstrzygnięcie sprawy. Wniosek taki wynika z uwzględnienia przy ocenie zarzutów naruszenia prawa procesowego podstawy prawnej zaskarżonego wyroku. Jak ustalił Sąd Apelacyjny, istotą sporu w tej sprawie było ustalenie daty powstania całkowitej niezdolności do pracy, a konkretnie, kierując się przesłankami nabycia prawa do renty rodzinnej wymienionymi w art. 68 ust. 1 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych, ustalenie, czy wnioskodawca był całkowicie niezdolny do pracy przed 9 maja 1984 r. Tym samym okolicznością istotną dla rozstrzygnięcia sprawy było ustalenie stanu zdrowia wnioskodawcy na dzień przed 9 maja 1984 r., a nie na dzień badania

wnioskodawcy przeprowadzonego przez biegłych sądowych, co z kolei uzasadniało celowość korzystania przez biegłych sądowych z dokumentacji medycznej z okresu poprzedzającego badanie.

Odnosnie natomiast do twierdzenia skarżącego o kwalifikowanym naruszeniu art. 378 § 1 k.p.c. przez nierozpoznanie przez Sąd Apelacyjny wszystkich zarzutów podniesionych w apelacji, należy zauważyć, że, zgodnie z utrwalonym stanowiskiem w judykaturze, z obowiązku rozpoznania sprawy w granicach apelacji (art. 378 § 1 k.p.c.) nie wynika konieczność osobnego omówienia przez sąd w uzasadnieniu wyroku każdego argumentu podniesionego w apelacji, a za wystarczające należy uznać odniesienie się do sformułowanych w apelacji zarzutów i wniosków w sposób wskazujący na to, że zostały one przez Sąd drugiej instancji w całości rozważone przed wydaniem orzeczenia (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 9 grudnia 2015 r., II CSK 265/15, LEX nr 2148629; wyrok Sądu Najwyższego z dnia 5 listopada 2015 r., V CSK 13/15, LEX nr 1920186). Skarżący we wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania nie sprecyzował, jakie zarzuty apelacyjne nie zostały rozpoznane przez Sąd Apelacyjny, ograniczając się do stwierdzenia, że Sąd Apelacyjny nie rozpatrzył wszystkich zarzutów apelacyjnych. W świetle wcześniejszych uwag na temat przesłanki przedsądu, jaką jest oczywista zasadność skargi kasacyjnej, taka redakcja wniosku uniemożliwia ocenę twierdzenia skarżącego o rażącym naruszeniu art. 378 § 1 k.p.c. Niezależnie od tego, Sąd Apelacyjny w uzasadnieniu zaskarżonego wyroku odniósł się do zarzutu apelacyjnego naruszenia art. 233 § 1 k.p.c., dzieląc ocenę materiału dowodowego przyjętą przez Sąd pierwszej instancji.

Przechodząc do oceny twierdzenia skarżącego o naruszeniu art. 65 ust. 1 w związku z art. 68 ust. 1 tej w związku z art. 13 ust. 4 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych, z lektury zaskarżonego wyroku nie wynika, aby Sąd Apelacyjny przyjął, że sam fakt wykonywania pracy zawodowej w warunkach chronionych i pod nadzorem wyklucza przyjęcie całkowitej niezdolności do pracy wnioskodawcy. Okoliczność ta, tzn. świadczenie pracy zawodowej przez wnioskodawcę pod nadzorem przez 16 lat, stanowiła jedną z okoliczności, które uwzględnione łącznie, doprowadziły Sąd

Apelacyjny do wniosku, że wnioskodawca przed 9 maja 1984 r. nie był całkowicie niezdolny do pracy.

Mając na względzie powyższe, na podstawie art. 398<sup>9</sup> § 2 k.p.c., orzeczono jak we wstępie.